

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Karla Svobody, Ph.D., a soudců JUDr. Zbyňka Poledny a JUDr. Miroslavy Jirmanové, Ph.D., v exekuční věci oprávněné PROFI CREDIT Czech, a.s., se sídlem v Praze 1, Klimentská č. 1216/46, identifikační číslo osoby 61860069, zastoupené JUDr. Kateřinou Perthenovou, advokátkou se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí č. 135/19, proti povinnému V. R., narozenému dne XY, bytem XY, zastoupenému Mgr. Petrem Němcem, advokátem se sídlem v Praze 4, Mendíků č. 1396/9, pro 119 289 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Praha – východ pod sp. zn. 27 EXE 3788/2015, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. září 2018, č. j. 21 Co 211/2018-110, takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. září 2018, č. j. 21 Co 211/2018-110, se mění tak, že exekuce vedená soudním exekutorem JUDr. Lukášem Jíchou, Exekutorský úřad Přerov, pod sp. zn. 203 EX 52571/15 na základě pověření Okresního soudu Praha – východ ze dne 17. prosince 2015, č. j. 27 EXE 3788/2015-11, se zastavuje.

II. Oprávněná je povinna zaplatit povinnému na náhradě nákladů exekuce 20 147 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám právního zástupce povinného.

III. Oprávněná je povinna zaplatit povinnému na náhradě nákladů dovolacího řízení 17 068 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám právního zástupce povinného.

IV. Oprávněná je povinna zaplatit soudnímu exekutorovi JUDr. Lukáši Jíchovi, Exekutorský úřad Přerov, na náhradě nákladů exekuce 8 869 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Okresní soud Praha – východ usnesením ze dne 20. 4. 2018, č. j. 27 EXE 3788/2015-62, zamítl návrh povinného na zastavení předmětné exekuce. Soud prvního stupně zjistil, že exekučním titulem v projednávané věci je vykonatelný rozhodčí nález Mgr. Radka Lubiny ze dne 14. 9. 2015, č. j. 104 Rozh 5422/2015-7 (dále též jen „předmětný rozhodčí nález“), že exekuce je vedena na základě předmětného rozhodčího nálezu k vymožení povinnosti povinného zaplatit oprávněné částku 119 289 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 17. 7. 2015 do zaplacení, smluvní pokutou ve výši 0,25 % denně

za každý den prodlení s úhradou částky 94 134 Kč od 17. 6. 2015 do zaplacení, náklady předcházejícího řízení ve výši 16 104 Kč a náklady exekučního řízení, že exekuční titul byl vydán na základě smlouvy o revolvingovém úvěru č. 9100897949, kterou se oprávněná závázala poskytnout povinnému úvěr ve výši 37 000 Kč a povinný se závázal splatit úvěr spolu se sjednaným úrokem z úvěru, a to formou pravidelných měsíčních splátek ve výši 3 246 Kč vždy k 15. dni v měsíci. Dále byla mezi oprávněnou a povinným sjednána samostatná rozhodčí smlouva, kterou si účastníci sjednali, že veškeré spory o nároky vzniklé z předmětné smlouvy o revolvingovém úvěru bude rozhodovat jeden ze třinácti taxativně vyjmenovaných rozhodců. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že není dán důvod pro zastavení exekuce, neboť povinný netvrdí žádné relevantní okolnosti, které by poukazovaly na to, že proces sjednávání rozhodčí smlouvy, jakož i její obsah, není v souladu s dobrými mravy. Pokud jde o povinným tvrzenou ekonomickou závislost rozhodce, je nutné vzít v potaz, že opakovanost zápisu totožných jmen do rozhodčích smluv a odkaz na počet sporů rozhodovaných pro téhož oprávněného takovou ekonomickou závislost rozhodce nedokládá, přičemž povinný netvrdil žádné okolnosti, které by svědčily o osobním vztahu konkrétního rozhodce k dané věci.

2. K odvolání povinného Krajský soud v Praze usnesením ze dne 12. 9. 2018, č. j. 21 Co 211/2018-110, usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že výběr rozhodce byl v projednávané věci transparentní, neboť povinný byl v uzavřené rozhodčí smlouvě seznámen s omezeným výčtem rozhodců, z nichž bylo možné rozhodce zvolit, a byl rovněž seznámen i s procesem výběru rozhodce. Uvedl, že rozhodčí řízení je založeno na zásadě smluvní volnosti, která ponechává plně v moci stran, zda mezi sebou uzavřou rozhodčí smlouvu a vyjmou tak svůj spor o majetkové právo z pravomoci soudu, a pokud povinný s takovým postupem souhlasil, nelze zde bez dalšího dovozovat rozpor předmětné rozhodčí smlouvy s dobrými mravy. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu, uvedl, že případný rozpor úvěrové smlouvy s dobrými mravy neumožňuje bez dalšího dovodit neplatnost rozhodčí smlouvy. Pokud tedy důvod neplatnosti spotřebitelské úvěrové smlouvy spočívá v obsahových okolnostech pouze této smlouvy, není odůvodnitelný závěr, že tento důvod neplatnosti způsobuje i neplatnost rozhodčí smlouvy k této úvěrové smlouvě se vážící. Odvolací soud rovněž přihlédl ke skutečnosti, že je sjednaná výše úroku z dlužné částky nepřiměřená a výrazně převyšuje obvyklou úrokovou míru v České republice pro daný typ úvěru. Vzhledem k tomu, že ujednání o výši úroku je oddělitelné ujednání smlouvy, nemůže jeho neplatnost, i absolutní, sama o sobě způsobit neplatnost celé úvěrové smlouvy. Bylo na povinném, aby tuto neplatnost namítal v rozhodčím řízení, včetně jejího případného přezkumu, což bez jakýchkoli objektivních příčin zjevně nevyužil, ačkoli byl o průběhu řízení informován a rozhodcem řádně poučen o jeho procesních právech. Proto nelze v tomto směru až v exekučním řízení požadovat přezkoumání výše smluvního úroku z pohledu dobrých mravů a tím korigovat případné nesprávnosti nalézacího řízení.

3. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal povinný dovolání. Namítá, že odvolací soud se ve svém rozhodnutí nevypořádal se všemi aspekty rozhodčího řízení, úvěrové smlouvy a rozhodčí smlouvy a jejich souladem s dobrými mravy tak, jak to požaduje ustálená judikatura dovolacího soudu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. [20 Cdo 3844/2018](#)) a své rozhodnutí řádně neodůvodnil. Dovolatel namítá, že úroková sazba sjednaná ve smlouvě o úvěru ve výši 148,17 % p. a. a RPSN ve výši 151,30 % se zjevně příčí dobrým mravům, neboť mnohonásobně překračuje úrok u

spotřebitelských půjček poskytovaných bankami a směřuje k nepřiměřenému obohacení oprávněné. Povinný dále namítá, že již samotná skutečnost, že měl oprávněné vrátit více než dvojnásobek poskytnuté částky, napovídá, že se jedná o zcela nepřiměřenou výši úrokové sazby v rozporu s dobrými mravy a judikaturou Ústavního soudu (např. nález Ústavního soudu sp. zn. [I. ÚS 199/11](#), či sp. zn. [III. ÚS 4084/12](#)). Odvolací soud se rovněž nezabýval skutečností, že oprávněná v rozporu se zákonem nezkoumala úvěruschopnost povinného a tato skutečnost taktéž způsobuje neplatnost úvěrové smlouvy. Vzhledem k tomu, že „celý vymezený obchodní konstrukt“ se přičí dobrým mravům, je neplatná smlouva o úvěru i rozhodčí smlouva. Dovolatel dále namítá, že odvolací soud se dostatečně nevypořádal s požadavkem ustálené judikatury dovolacího soudu, aby zkoumal míru indicií o ekonomické provázanosti rozhodce a oprávněné, neboť náležitě nezjistil skutkový stav, že rozhodce neúčtoval oprávněné žádné rozhodčí poplatky a na základě těchto skutkových zjištění se nezabýval ekonomickou závislostí rozhodců a teoretickými příjmy od oprávněné. Rozhodčí smlouva je dle názoru povinného rovněž neplatná pro obcházení zákona, byla-li uzavřena se spotřebitelem dříve než smlouva o úvěru, z níž měly případné spory vzniknout, neboť úmyslem zákonodárce při zakotvení povinnosti uzavření samostatné rozhodčí smlouvy bylo, aby měl spotřebitel právo uzavřít rozhodčí smlouvu, avšak současně možnost odmítnout uzavřít rozhodčí smlouvu; opačným postupem oprávněná obešla zákon s cílem znemožnit povinné odmítnutí uzavření rozhodčí smlouvy. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu společně s rozhodnutím soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

4. Oprávněná ve svém vyjádření namítá, že povinný v nalézacím řízení nevyužil žádný z prostředků obrany proti rozhodčímu nálezu, v řízení před rozhodčím soudem byl pasivní a až ve vykonávacím řízení se domáhá zastavení exekuce; přitom dle závěrů Ústavního soudu (srov. např. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2005, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 20/05](#)) ten, kdo se staví k uplatňování svých práv s neomluvitelnou lhostejností, nemůže s úspěchem požadovat ochranu těchto práv. Oprávněná namítá, že vyžaduje-li judikatura dovolacího soudu, na kterou povinný odkazuje, aby byl v rámci posuzování návrhu na zastavení exekuce přezkoumán kontraktní proces a posouzen obsah smlouvy i z pohledu dobrých mravů, jde ve své podstatě o věcný přezkum exekučního titulu, který však v exekučním řízení není přípustný. Oprávněná dále namítá, že úrok byl sjednán v rámci zákonných limitů, neboť byl v úvěrové smlouvě vyčíslen pevnou částkou, povinný s ním byl předem seznámen a úroková sazba je přiměřená, odpovídající skutečnosti, že šlo o nebankovní úrok s vyšší rizikovostí, a povinný s její výší souhlasil. Sjednaná smluvní pokuta rovněž není v rozporu s dobrými mravy, neboť její sjednání je věcí vzájemné dohody stran a byla sjednána v souladu se svým smyslem a účelem, jímž je zajištění splnění povinností, jež jsou obsahem závazku, a pod pohružkou sankce donutit dlužníka k řádnému splnění závazku. Oprávněná navrhla, aby dovolací soud dovolání povinného zamítl.

5. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací ([§ 10a občanského soudního řádu](#)) věc projednal podle zákona č. [99/1963 Sb.](#), občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. Čl. II bod 2 zákona č. [296/2017 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [99/1963 Sb.](#), občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013 Sb.](#), o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) – dále jen „[o. s. ř.](#)“. Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu

bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení [§ 240 odst. 1 o. s. ř.](#), a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle [§ 237 o. s. ř.](#), dovolací soud přezkoumal napadené usnesení ve smyslu [§ 242 o. s. ř.](#) bez nařízení jednání ([§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.](#)) a dospěl k závěru, že dovolání povinného je opodstatněné. Odvolací soud totiž nedostatečně zohlednil níže popsanou judikaturu Nejvyššího a Ústavního soudu, podle níž za zcela výjimečných okolností může odůvodnit zastavení exekuce podle ustanovení [§ 268 odst. 1 písm. h\) o. s. ř.](#) i samotná skutečnost, že plnění uložené rozhodčím nálezem na základě smlouvy o úvěru mezi podnikatelem a spotřebitelem spočívá nejen v uložení povinnosti k zaplacení dluhu na poskytnuté a nevrácené částce, ale i v uložení zjevně nepřiměřené povinnosti k zaplacení smluvní pokuty, smluvního úroku a případně úroku z prodlení. A to v případě, že rozhodcem přiznaná smluvní pokuta, úrok a úrok z prodlení jsou v konkrétním případě a ve svém úhrnu v zásadním rozporu s dobrými mravy (srov. s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. [20 Cdo 4022/2017](#)).

6. Ústavní soud již dříve konstatoval, že při vyhodnocení, zda a do jaké míry je plnění přisouzené rozhodcem ve svém úhrnu v souladu s dobrými mravy, soud nesmí opomenout, že zásadní vadou exekučního titulu je také přiznání úroků z prodlení ve zcela nepřiměřené výši, která již není v souladu s ústavním pořádkem. V těchto případech je třeba, aby obecné soudy poskytly povinnému a jeho majetku soudní ochranu ([čl. 11 a čl. 36 odst. 1 Listiny](#)) tím, že exekuci zastaví podle ustanovení [§ 268 odst. 1 písm. h\)](#) ve spojení s ustanovením [§ 268 odst. 4 o. s. ř.](#), aby byla zajištěna spravedlivá rovnováha při ochraně majetkové sféry dlužníka i věřitele. V případě zcela a naprosto zjevného nesouladu rozhodcem přisouzeného plnění s dobrými mravy v neprospěch spotřebitele přitom není vyloučeno, že již tato okolnost sama o sobě může vést k závěru, že exekuci je na místě zastavit podle ustanovení [§ 268 odst. 1 písm. h\) o. s. ř.](#) (srov. odůvodnění nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2019, sp. zn. [II. ÚS 3194/18](#)). Postupy, kdy jsou mimo jiné spotřebitelům vnucována smluvní ujednání v podobě zajištění smluvní pokutou ve výši 30 % nebo 45 % dlužné částky za prodlení s platbou splátek v řádu jednotek týdnů, je nutno považovat za nepřijatelné a uvedená ujednání označit za neplatná pro jednoznačný rozpor s dobrými mravy. Pokud měla oprávněná za to, že poskytnutí úvěru povinné je zásadně rizikové, neměla úvěr poskytnout a pokrývat riziko nevrácení peněz tím, že dojde ke sjednání nadstandardně vysoké smluvní pokuty (srov. s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2018, sp. zn. [33 Cdo 2178/2018](#), či shora citovaný nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. [III. ÚS 4129/18](#)). Běžný klient úvěrové společnosti nemůže v případě krátkodobého úvěru dopředu očekávat, ba ani předpokládat, že celková splacená částka bude násobně převyšovat částku půjčenou, a tento předpoklad nelze ani spravedlivě požadovat. Takovým nárokům věřitelů realizovaným na základě rozhodčího nálezu nemůže být v exekučním řízení zjednán průchod, neboť s ohledem na zjevný rozpor s dobrými mravy stojí zcela mimo základní hodnotový rámec práva jako normativního systému [k tomu srov. nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. [I. ÚS 199/11](#), či obdobně obiter dictum v nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 10. 2013, sp. zn. [III. ÚS 562/12](#); tyto závěry Ústavní soud aplikoval rovněž i v nálezu ze dne 11. 12. 2014, sp. zn. [III. ÚS 4084/12](#), přičemž v tomto případě byla sjednána rozhodčí doložka v souvislosti s úvěrem ve výši 4 950 Kč, úvěrová smlouva deklarovala úrok ve výši 79,00 % p. a. a RPSN ve výši 115,32 %, když Ústavní soud dospěl k závěru, že smlouva s takovým obsahem naplňuje kritéria zjevné nespravedlnosti podle nálezu sp. zn. [I. ÚS 191/11](#) a dovodil, že z těchto důvodů neměl rozhodce pravomoc ve věci rozhodnout, ačkoliv

rozhodčí doložka splňovala požadavky na transparentní určení rozhodce].

7. V dané věci oprávněná s povinným uzavřela dne 12. 2. 2015 smlouvu o úvěru, na jejímž základě oprávněná poskytla povinnému úvěr ve výši 37 000 Kč, RPSN byla sjednána ve výši 148,17 % a celkem měl povinný oprávněné vrátit 97 380 Kč v měsíčních splátkách ve výši 3 246 Kč po dobu 30 měsíců. Ve smlouvě o úvěru byla současně sjednána i smluvní pokuta 0,25% denně z nové jistiny (tvořené nesplacenými splátkami po zesplatnění úvěru, která nastoupí v případě, že dvě splátky nebudou zaplacený řádně a včas nebo prodlením se splacením jedné splátky po dobu šedesáti dnů) do zaplacení. Dle smluvních ujednání měl povinný oprávněné dále uhradit smluvní pokutu ve výši 25 % ze zbývajících dlužné částky se zákonným úrokem z prodlení, přičemž toto navýšení o smluvní pokutu a zákonný úrok z prodlení bylo opět počítáno z nové jistiny ve výši 94 134 Kč a je tak další sankcí (smluvní pokutou) za řádné a včasné nesplacení úvěru. Na základě výše uvedeného lze shrnout, že v tomto konkrétním případě je oprávněnou požadované a rozhodcem přisouzené plnění natolik nemravné a vedoucí k nepřiměřenému poškození povinného, že je na místě exekuci dle ustanovení [§ 268 odst. 1 písm. h\) o. s. ř.](#) zastavit bez ohledu na pasivitu povinného při uzavírání předmětné úvěrové smlouvy a v řízení před rozhodcem. Jde totiž o výjimečný případ, kdy nepřiměřenost rozhodcem přisouzeného plnění je natolik zjevná a zásadní, že další okolnosti případu se stávají podružnými (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. [20 Cdo 4022/2017](#)). Ostatními námitkami povinného (zejména že oprávněná jako podnikatel poskytující úvěr povinnému jako spotřebiteli nezkoumala úvěryschopnost povinného, že se odvolací soud nedostatečně zabýval indiciemi vedoucími k závěru o ekonomické provázanosti rozhodce a oprávněné) se dovolací soud pro nadbytečnost nezabýval.

8. Z výše uvedených důvodů dovolací soud ve smyslu [§ 243d odst. 1 písm. b\) o. s. ř.](#) napadené rozhodnutí odvolacího soudu změnil tak, že se předmětná exekuce zastavuje.

9. Vzhledem k tomu, že z obsahu spisu a ani z odpovědi soudního exekutora JUDr. Lukáše Jíchy, Exekutorský úřad Přerov, na výzvu Nejvyššího soudu, aby doložil, zda v dané věci byly vydány příkazy k úhradě nákladů exekuce, nevyplývá, že by soudní exekutor příkazy k úhradě nákladů exekuce v této věci vydal, nerozhodoval Nejvyšší soud o jejich zrušení.

10. Povinný měl v řízení o zastavení exekuce vůči oprávněné plný úspěch, a má proto podle ustanovení [§ 142 odst. 1 o. s. ř.](#) právo, aby mu oprávněná nahradila náklady, které účelně vynaložil k uplatňování svého práva. Tarifní hodnota pro výpočet náhrady za jeden úkon právní služby v dané věci sestává z jistiny ve výši 119 289 Kč a smluvní pokuty ve výši 0,25 % denně z částky 94 134 Kč ode dne 17. 6. 2015 do zaplacení, která je dle ustanovení [§ 8 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb.](#) o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb – dále jen „[advokátního tarifu](#)“, plněním na dobu neurčitou a stanoví se tak pětinasobkem hodnoty ročního plnění, který činí 429 486,4 Kč. Tarifní hodnota je tedy 548 775 Kč. Náklady povinného spočívají ve třech úkonech právní služby (převzetí a příprava právního zastoupení, sepis návrhu na odklad a zastavení exekuce, sepis odvolání). Za jeden úkon právní služby přísluší povinnému dle ustanovení [§ 7 bodu 6, § 11 odst. 1, 2 písm. e\), § 13 odst. 4 a § 14a advokátního tarifu](#) částka ve výši 5 250 Kč společně s paušální částkou jako náhradou výdajů ve výši 300 Kč a DPH ve výši 21 %. Celkem tedy povinnému přísluší částka ve výši 20 147 Kč.

11. O náhradě nákladů dovolacího řízení dovolací soud rozhodl podle ustanovení [§ 243c odst. 3](#), [§ 224 odst. 1](#), [§ 151 odst. 1](#), [§ 142 odst. 1 o. s. ř.](#) Náklady povinného v dovolacím řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 4 000 Kč a ve vykonání jednoho úkonu právní služby (sepis dovolání). Za jeden úkon právní služby učiněné v dovolacím řízení přísluší povinné dle ustanovení § 7 bodu 6, [§ 11](#), [§ 13 odst. 4](#) a [§ 14a advokátního tarifu](#) částka ve výši 10 500 Kč společně s paušální částkou jako náhradou výdajů ve výši 300 Kč a DPH ve výši 21 %. Celkem byly náklady za právní zastoupení povinného v dovolacím řízení určeny částkou ve výši 17 068 Kč.

12. O náhradě nákladů soudního exekutora soud rozhodl podle ustanovení [§ 5 odst. 1](#), [§ 6 odst. 1 a 3](#) a [§13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb.](#) o odměně a náhradách soudního exekutora – dále jen „exekuční tarif“, kdy základ pro určení odměny je výše vymoženého plnění ve výši 25 500 Kč. Odměna soudního exekutora tak sestává z částky 3 830 Kč, paušální náhrady hotových výdajů ve výši 3 500 Kč a DPH ve výši 21 %. Soudnímu exekutorovi tedy celkem náleží částka ve výši 8 869Kč. Dodává se, že k jinému postupu není důvod za situace, kdy exekuční návrh byl podán dne 8. 12. 2015, tedy v době, kdy již existovala judikatura, z níž by bylo možné dovodit, že rozhodčí nález nemusí z výše uvedených důvodů obstát jako způsobilý exekuční titul (k tomu srov. nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. [I. ÚS 199/11](#), ze dne 24. 10. 2013, sp. zn. [III. ÚS 562/12](#), či ze dne 11. 12. 2014, sp. zn. [III. ÚS 4084/12](#)). Odpovědnost oprávněné za neúspěšný výsledek exekuce tedy není nespravedlivě tíživým následkem. Exekutor přitom plnění v dané výši reálně vymohl a exekuční tarif vystihuje výši odměny za reálně odvedenou práci exekutora bez ohledu na to, zda exekuce byla později zastavena pro počáteční nezpůsobilost exekučního titulu.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 20. 5. 2020

JUDr. Karel Svoboda, Ph.D. předseda senátu